

K R Á S A N A Š E H O D O M O V A

ČASOPIS ČESKÉHO SVAZU OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

PODZIM/ZIMA 2014

ROČNÍK XIV (56)

35. výročí
českého svazu
ochránců přírody

**Ekovýchova
v záchranných stanicích
Hodonínská doubrava
Nový občanský
zákoník**

**Bečovská
botanická zahrada**

FOTO: ARCHIV ČSOP BERKUT

Zázraky se dějí...

Když v roce 2004 odkoupila základní organizace ČSOP Berkut od města Bečov nad Teplou část bývalé botanické zahrady a když v roce 2005 připravovala založení pozemkového spolku na obnovu této unikátní památky, nikdo kromě nich asi příliš v znovuobnovení zahrady nevěřil.

TEXT JIŘÍ ŠINDELÁŘ

Bečovská botanická zahrada, zapomenutý klenot zahradní a krajinářské architektury Karlovarského kraje, se ale v roce 2014 stala právoplatným členem Unie botanických zahrad České republiky a krom toho obdržela významné ocenění.

Krůčky k obnově zahrady

Zahrada měla velmi zvláštní vývoj – z „ničeho“ v roce 1918 (myšleno skalnatá pastvina nad řekou) se stalo v roce 1935 „něco“ (rozsáhlá sbírková zahrada zvaná „druhé Průhonice“) až zase po „nic“ v roce 2004, kdy ani krajinářské archeologové původní zahradu nedokázali v terénu nalézt (historie zahrady byla podrobně popsána v podzimním čísle Krásy našeho domova 2007).

V prvních letech obnovy po roce 2004 byly práce zaměřeny především

na samotné vyčištění zahrady od náletů, popadaných stromů a invazních rostlin a v podstatě najít místa, odkud začít s rekonstrukcí. Podařilo se totiž sehnat unikátní kolekci plánů a fotografií z doby největší slávy a největšího významu zahrady. Pak stačilo jen pod půlmetrovými nánosy spadaneho listí hledat původní sbírková oddělení, schodiště a cesty. Byl objeven i pomník zakladateli této zahrady Janu Koditkovi. Práce probíhaly spíše o víkendech či v rámci dobrovolnických aktivit, proto tak pomalu... Přesto se za pomoci řady organizací – Karlovarského kraje, Nadace Partnerství i ÚVR ČSOP – povedlo udělat již v začátcích mnoho. Vznikl například první volnočasový areál pro děti v Bečově a začaly se organizovat společenské akce (Vítání jara, Oslavy botanické zahrady, Lampionová slavnost), které dnes již dosáhly regionálního významu. Přes výmoly a kopřivy pomalu začali do botanické zase

chodit lidi a trávit zde čas.

Od poloviny roku 2011 byla snaha zaměřena hlavně na obnovu technických prvků, a tím i posílení bezpečnosti návštěvníků a rekreačních funkcí zahrady. Práce probíhaly i přes přírodní pohromy (např. větrná smršť 5. prosince 2011) za pomoci Místní akční skupiny Náš region i řady dobrovolníků a vlastních zaměstnanců v rámci veřejně prospěšných prací kontinuálně téměř celý rok. Obnoveny tak byly cesty a pěšiny pro návštěvníky v celkové délce přes 2 km, sbírková oddělení a výsadbová místa pro kolekce rostlin v rozsahu přes 1 ha, instalovány lavičky, umělecky ztvárněné prvky i informační systém, zrekonstruován vichřičí poničený srub, vybudovány čtyři vyhlídky, obnoveny vodní prvky včetně Korunního rybníka a Mariiny

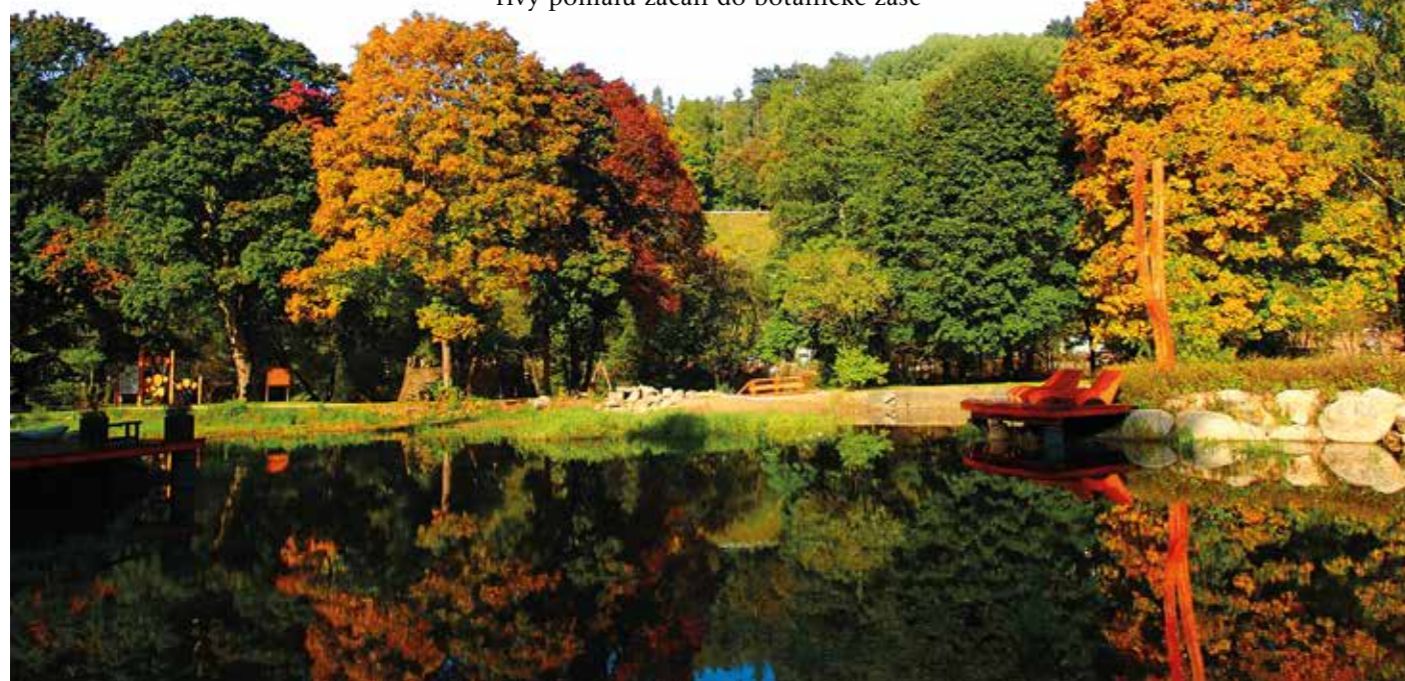

FOTO: ARCHIV ČSOP BERKUT

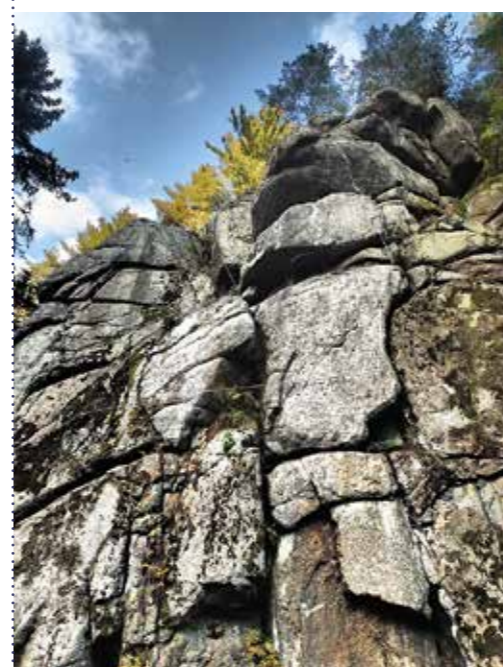

FOTO: ARCHIV ČSOP BERKUT

Skalami nad říčkou Teplou vede „bioferrata“.

studánky, zřízeny chemické toalety a nejcennější část Bečovské botanické zahrady byla oplocena. Udržován a doplněn byl i genofondový sad starých krajových odrůd ovoce.

Náročná rekonstrukce technických i vegetačních prvků pokračovala i v dalších letech. V roce 2013 byla dokončena elektroinstalace (přes 500 m délky) a zrealizován vrt pro pitnou vodu. Nově také přibýlo vybavení výukového centra v podobě zastřešeného altánu s prezentační technikou a dvou velkokapacitních stanů s plynovými teplomety. Malá, ale útulná je i badatelna.

FOTO: ARCHIV ČSOP BERKUT

hou děti užívat v přírodním volnočasovém areálu, sportovně založení návštěvníci pak mohou využít travnaté sportoviště. Sportovní vybavení či herní prvky jsou k zapůjčení zdarma. Na Korunním rybníku je v letních měsících možnost koupání a relaxace na dopolední a odpolední pláži.

Jako první v České republice zde byla vybudována bioferrata – zajištěná skalní stezka k poznání vegetace skalních štěrbin a lišejníků, kterých zde bylo určeno přes 40 druhů. V pobřežní části Korunního rybníka pak vznikla stezka mokřadem s rostlinami typickými pro Slavkovský les a Tepelskou vrchovinu.

V Bečovské botanické zahradě se konají i další doprovodné akce – koncerty, výstavy a promítání. Během školního roku je připraveno několik výukových programů jak pro děti ze školek, tak i základních škol. Ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy jsou v zahradě školení učitelé mateřských a základních škol v environmentálních oborech. Druhý srpnový víkend se koná ekologický festival Zázračná planeta Země.

Významná ocenění – a co dál?

5. února 2014 byla Bečovská botanická zahrada na valné hromadě Unie botanických zahrad České republiky v Brně jednomyslně přijata za jejího řádného člena. Bečovská botanická zahrada se tak stala druhou oficiální botanickou zahradou v Karlovarském kraji. Samozřejmě, že čeká zahradu ještě plno povinností a práce, nicméně byl tak zcela jednoznačně povýšen její

význam na krajskou úroveň, což potvrdila i odborná hodnotící komise, která zahradu v průběhu roku navštívila.

Rok 2014 byl pro Bečovskou botanickou zahradu i jinak naplněn uznáním práce jejích obnovovatelů. Zahrada reprezentovala Karlovarský kraj v celostátní soutěži Má vlast cestami proměna a získala titul Nekrásnější proměna České republiky 2013. Získané ocenění tak dokázalo, že obnova botanické zahrady a bývalého beaufortského alpinia má smysl a význam a že se nejedná o donkichotství. Před deseti lety nikdo v Karlovarském kraji a málem ani v Bečově netušil, že nějaká botanická zahrada existuje!

Bohužel však není vše jen růžové, Bečovská botanická zahrada má i velkou řadu problémů.

To, že se členové organizace postavili proti developerskému projektu rezidenční zástavby v Bečově, odporující územnímu plánu i veškerým od-

Ocenění pro Jiřího Šindeláře

Kromě ocenění Bečovské botanické zahrady, zmíněného v článku, získal letos za obnovu zahrady dvě významná ocenění i osobně Jiří Šindelář. Prvním je hlavní cena v celostátním kole Ceny Ď, udělované osobnostem za podporu kultury a charity v České republice, druhým pak cena poroty Památkové komory České republiky. Gratulujeme!